ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an.....	8 $ 00	Un an....	10 $ 00
Six mois...	5 00	Six mois..	6 00

Annonces Légales
0 $ 50 la ligne de 8 points sur justifications de 9 centres quelle que soit la page

Annonces Commerciales
De traité à traité

Đông-Pháp Thời-Báo

Le Courrier Indochinois

東法時報

NĂM THỨ BA SỐ 371
Ngày thứ tư
9 Décembre 1925

Tổng-lý : NGUYỄN-KIM-ĐÍNH
Chủ-bút : NAM-KIỀU

MỘT TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

BẢN QUÁN
71, đường Mac-Mahon, 71
SAIGON
Dây thép nói (Téléphone)
Số 224

GIÁ BÁN

Đông-Pháp		Ngoại-Quốc	
Một năm...	6 $ 00	Một năm...	10 $ 00
Nửa năm...	3 50	Nửa năm...	6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gởi
M. NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

Rao báo về việc buôn bán hay là việc gì cần thương nghị trước

DÉPOT LEGAL INDOCHINE N. 4/31

Bàn về đạo-đức và luân-lý Đông Tây

Bài diễn thuyết của cụ Phan-châu-Trinh diễn tại nhà hội « Việt-Nam » đêm 19 tháng mười một năm 1925
(Tiếp theo)

Đến bây giờ thì thời cuộc thạnh như đã suy, từ khi bốn năm đại-chiến vừa rồi nước thua dân bị lầm *than* đã đành, mà nước được dân cũng phải lâm nỗi khốn khổ, thành ra trăm việc đều hư-nát mà nào có ích cho ai! Vì vậy nên mấy nhà đại-chính-trị, đại-triết-học, đại-giáo-dục đều biết rằng cái *thời*-đại quốc-gia đã qua không thể duy-trì lại được nữa, đành phải bỏ mà tiến lên thời-đại xã-*hội* vậy. Tuy nước nào cũng có một đảng thủ cựu phản-đối rất kịch-liệt nhưng cái phong chảo xã-hội bây giờ cuồn-cuộn như nước nguồn đương đổ, thì làm sao ngăn lại được nữa. Cuộc đại-thắng của xã-hội luân-lý sau nầy cũng là một việc dĩ nhiên.

Ấy là một bước tấn lên, bỏ quốc-gia luân-*lý* mà bước lên xã-hội luân-lý cũng như khi trước bỏ gia-đình luân-lý mà tiến lên quốc-gia luân-lý vậy.

Xã-hội không phải là cái luân *lý* cường-quyền của *chánh*-phủ đối với dân, cũng không phải là sức mạnh của nước nọ đối với nước kia, mà chính là trong nước thì lấy *người* nầy đối với người kia, suy rộng ra thế-giới thì lấy loài người đối với loài người.

Trong buổi quốc-gia luân-lý bên Âu-châu đang thạnh có câu nói rằng: « một người đối với một người thì có công-*lý*, còn một dân-tộc đối với một dân-tộc thì không có công-lý, » ngày nay lòng *người* xu-hướng về xã-hội luân-lý thì lại có câu nói trái lại rằng : « một người đối với một người đã có công-lý thì mấy trăm ngàn, mấy ức triệu người nhập lại thành một nước tài *nào* lại không có công-*lý* ».

Đó là tôi chỉ tỏ ra rằng *chủ*-nghĩa xã-hội luân-lý hiện nay bên Âu-châu đã mở mang như thế. Muốn cho dễ hiểu câu « trong nước người nầy đối với *người* kia » nghĩa là : người có giúp cho người không, *người* mạnh giúp cho người yếu như là bên nước họ, mấy nhà giàu bỏ tiền lập nhà thương trường học cho con nhà nghèo, những kẻ đi đường thấy người yếu bị đè nén thì hết sức binh vực v. v.. nói tóm lại xã-hội luân-lý là suy tự lòng công-đức mà công đức lại là suy tự-đức mà ra: Vì sanh ký, vì lợi quyền, người bên Âu-châu họ cũng tranh-giành nhau dữ dội lắm, song giành nhau cũng ở trong dòng pháp luật mà thôi, chỉ như công đức, là giúp đỡ lẫn nhau, *kính* trọng quyền lợi cho *nhau* thì họ vẫn *không* bỏ. Tôi nói chắc anh em nghĩ cho tôi ở bên Tây lâu rồi nên tán-tụng xằng như thế chăng. Xin thưa rằng dân bên Âu-châu họ cũng xấu chán, dân đức của họ cũng chưa đến cối hoàn-toàn, song dân nào họ đã có 30 hoặc 50 phần trăm biết giữ luân-lý thì tưởng cũng đã gọi họ là có rồi. Phong tục họ có chỗ xấu mặc lòng, nhưng trong nước họ còn có một đảng thượng-lưu trung-lưu biết lo đời, như mấy nhà đại chánh-trị, đại triết-học, đại văn-hào, đại giáo-dục, đứng lên hô-hào, nào làm sách, nào soạn kịch, nào làm báo, nào diễn-thuyết, cốt phá bỏ những tánh hư tật xấu của người đời rồi bọn thiếu-niên xã hội bọn thiếu niên dân chủ cũng tán thành ô theo để lo cứu chữa những đồi phong ác-tục trong nước. Chẳng những họ lo ở trong nước họ mà thôi, lo đến cả thế-giới nữa.

Lấy một việc đó mà so với người mình quanh năm trọn tháng chỉ lo cho cái xác thịt, cái tuổi già mà vẫn không xong thì cũng đủ xấu hổ rồi; huống là nói đến việc xã-hội nhân-quần! Họ hơn ta xa như thế thì làm sao ta không kính trọng họ cho được?

Bây giờ tôi xin đem cái luân-lý của ta mà so sánh với luân-lý của Âu Tây. Trên tôi đã nói luân-lý của ta có năm mà thuộc về gia-đình hết ba nghĩa là cha-con, anh-em, vợ-chồng. Nếu nói theo trí-tưởng luân-lý từ xưa để lại mà làm cho đúng thì tưởng cũng không có chỗ nào chỉ trích được. Như ông Khổng nói : « cha con có thân, vợ-chồng có biệt, anh-em có thứ lớp » nếu ta theo vậy mà diễn dịch ra, dầu gia-đình luân-lý của ta hẹp hòi không được rộng rãi chăng nữa, thì đáng lẽ phải tốt lắm mới là phải, chớ có đâu tồi bại đến thế nầy! Cái nền luân-lý ở Á-Đông, nhứt ở nước ta ngày nay đổ-nát như thế là bởi các nhà vua chuyên chế, làm sai hết cả đạo Khổng-Mạnh mà ra.

Chẳng những vua quan chuyên chế mà thôi, lại lập mưu kéo cả kẻ làm cha kẻ làm chồng vào cái cạm độc-ác ấy nữa để cho tiện việc chuyên-chế của bọn họ. Một bọn hủ nho mắc cạm, còn vẽ rắn thêm chơn vào, đem những tư-tưởng rất nông nổi truyền bá ra để trói buộc dân gian. Như là : « quân thần chi nghĩa bất khả đáo ư thiên-địa chi gian », nghĩa là mình sanh ra xứ nầy phải đội ông vua lên đầu. Tư cách ông vua thế nào, tài năng ông vua thế nào, chánh sách ông vua thế nào, các ông không cần biết đến, hễ đã có cái huy hiệu là ông vua thì các ông đội lên thôi! Các ông đã tôn vua lên tất nhiên các ông phải tôn cha lên mà nói : « thiên hạ vô bất thị đỗ phụ mẫu », nghĩa là trong trời đất không có cha mẹ nào quấy. Ôi hủ nho! hủ nho! cũng vì mấy câu tà *thuyết* của các người mà gia-đình luân-lý của nước nhà ta ngày nay trụy lạc đến thế nầy!!

(Còn nữa)

Buổi diễn ảo-thuật tối hôm 3 Décembre vừa rồi

Như lời bổn-báo đã đăng, buổi diễn ảo thuật tối hôm ấy đã được kết quả một cách rất mỉ mãn. Tám giờ rưỡi tối, trước cửa nhà hát Tây đã hiện ra cái quang cảnh rực rỡ huy hoàng, cờ tam tài phất phới, đèn điện thắp sáng lòa, một cô thiếu nữ Bắckỳ đứng trước cửa đựng bộng để quyên tiền giúp dân bị lụt, mấy người trong hội giữ việc sắp đặt cáo ghế ngồi cho khách đi coi rất có thứ tự. Đúng chín giờ khai diễn, cảo con nhà nghề trong gánh hát Đại-Việt dồn ra sân khấu quyết trổ hết tài thuật cao minh, có một vai nhào lộn rất tài mới khi nhào lộn đưa hai chơn vòng qua đầu liệng ra đằng sau đứng lên, rồi cứ như thế nhào luôn mấy vòng nữa, rất là êm lẹ, lại chồng bốn cái ghế lên trên một cái bàn, ghế dựng hai chơn, còn hai chơn chổng lên, người leo đứng lên trên thanh ghế, và ghế đứng không nhất nhít. Thiệt là tài! Lại còn quặc chơn vào một vòng đu, lộn ngược đầu trở xuống, răng cắn vào một sợi dây đeo một người ở dưới lên những nhẩng trên không, cùng là một người đốt hai cái vòng lửa cầm ở tay, một người nhảo ngang qua, trông chẳng khác gì một con thỏ, con nhà nghề mà tập được đến thế, tưởng cũng đã giầy công phu lắm, vai xiệt nầy được công chúng rất hoan nghênh, mỗi khi vãn cuộc tiếng vỗ tay vang như pháo nổ — Rằng tài nên phục mà thuật cũng kỳ, nào là hóa phép biến hai con chim ra hai con thỏ, đốt giấy hóa ra một giải cờ tam sắc, đồng hồ có ta vừa bỏ trong hộp, niêm phong kỹ lưỡng mà phải chốc đồng hồ đã thấy đeo ở tay người khác ; cà rà đã nhét vào trong ruột ổ bánh mì, thiệt là biến ảo ly kỳ. mỗi khi diễn thuật đều có kêu người ở dưới lên coi, lại buồn cười nhứt là khi rót rượu bière ra uống có một người chà và một người annam đứng lên thí nghiệm, chủ gánh hát rót cho mỗi người một ly rượu uống, mà người nào cũng rung rẩy gớ gượng, không sao để được ly rượu vào miệng mà người thì rung rẩy, nhứt là anh chà có sức đưa ly rượu vào miệng mà người thì rung rẩy ghê thì lung lay, ly rượu chan hòa cả vào mặt mũi, mà không sao uống được miếng nào, lại một lần có 4 người ở dưới lên coi, chủ gánh hát bảo bốn người cầm lấy bốn cái chơn bàn, rồi hóa phép làm cho bốn người cứ xô đẩy lôi kéo lẫn nhau, không sao đứng vững được khiến đi coi được một trận cười bể bụng.

Lại còn để hai bình rượu lên trên hai cái bàn cách nhau, một bình có đựng rượu, một bình không đựng rượu, rồi lấy rẻo giấy bắt cầu qua, một lát bình có rượu đã hóa bình không, còn bình không lại hóa ra có rượu, ai trông thấy cũng ngạc nhiên. Lại một lần người chủ gánh hát nhả trong miệng ra một đống tinh những rọc giấy, rồi lại vô những rọc giấy ấy biến ra những cờ ba sắc, cho là con hát vừa hát vừa múa. Lại còn một vài cái tài khéo như leo dây nhận theo nhịp kèn tung ba con dao ba trái cầu vừa hát theo nhịp kèn ; con chó nhảy vòng cũng ngộ. Nói đến đây ta lại không được không nhắc đến hai vai hề làm trò diễu rất khéo, một vai diễu từ đầu chí cuối, miệng nói rất có duyên, cách bắt chước không được bị tẻ rất tức cười, và một vai bóp bụng nói theo liếng thái bên cũng tài. Còn một vài thuật khác nữa như bỏ người vào trong một cái rương, tới khi mở ra thì người đã biến mất, làm người sống ra người chết, biến đờn ông thành đờn bà, đó thuật ly kỳ song dư luận thì nửa tin nửa ngờ, vì tới khi diễn những trò ấy thì chỉ làm trong một màng đen bên trong, chớ không đem ra giữa bóng đèn chiếu, dầu chủ gánh hát có đứng ra nói để biện bạch rằng không phải ở dưới bàn-khấu có lỗ hang gì mà thay đổi người đồ lên xuống đặng. Nhưng nếu chủ gánh hát muốn cho người ta hồi ngờ, thì chỉ bằng cứ đem ngay ra giữa bóng đèn chiếu, trước mọi mắt công chúng mà hóa phép mới là đại tài!

Nói rất lại cuộc diễn ảo thuật hôm ấy, nếu ai đã từng coi diễn ảo thuật của người Nhựt bổn thì cũng không lấy chi làm lạ, nhưng cứ bình tình mà nói, ảo thuật của người mình, xưa kia chỉ ở mấy người «thầy pháp» cùng mấy bọn làm nghề « leo dây múa rối » cũng có mấy thuật giống như thế nầy. Gần nay ở Âu Mỹ có nhiều người chuyên về thần học, nếu người mình chịu khó theo học, thì chắc còn xuất hiện ra nhiều những trò mới lạ ly kỳ hơn nữa. Ta cũng nên trông thấy thế mà mừng cho người mình!

Duy tối hôm đó có một đều hơi chướng mắt, là trong khi diễn trò đã được vài ba lớp rồi, mới thấy một người bận quốc phục đeo kiếm khánh ở trong buồng chạy đâm sầm ra, ai cũng tưởng rằng một vai trò ra làm trò chi đó, nhưng mà không ! Ông ấy ra đứng trước sân khấu nói những lời cuối chỉ đó, tôi ngồi gần mà cũng không nghe hiểu, chỉ thấy cái hình dạng của ông chỉ chỉ trỏ trỏ mà thôi. Cái đó nếu ở vào Bắc-kỳ thì đã được tặng cho hai tiếng LỐ BỊCH!

Nhưng một chút khuyết điểm đó cũng không hề gì, ngoài ra những tài khéo những thuật hay đều được khán quan khen-ngợi, có mấy ông Tây bà đầm đi coi cũng thấy vỗ tay luôn luôn.

Tiếc rằng buổi diễn ảo thuật hôm ấy số người đi coi không được đông, ghế hạng nhứt chỉ lơ thơ có mấy người còn số tiền thâu được không rõ là nhiều hay ít. Nhưng ai đã đi coi tối hôm đó thì đều được vui lòng, vì một cuộc vừa làm phước vừa mua vui.

N. K.

Kính cáo độc giả.

Kỳ nầy vì bài vở nhiều quá, vậy vụ xử án PHAN-BỘI-CHÂU xin hoãn đến số báo sau đăng tiếp.

HƯỚNG TRUYỀN

HUÊ-KỲ

Tai hại về hỏa hoạn

Một cái kho dự trữ hàng hóa tại Mississipi tại thành Nouvelle Orléans (Huê-kỳ) bị chú hỏa thiêu hủy. Cuộc hư hại tính đến 3 triệu đồng vàng

Thương con cách lạ đời

Có một vụ rất thương tâm xảy ra tại thành New York hôm ngày 22 Novembre, một ông lão thuốc chết con gái đặng Nội vụ đã đem đến giữa tòa. Ông lão đây tên là Blazer, Y-khoa tấn-sĩ, bị cáo về tội giết thác một đứa con tàn tật tự lúc mới ra đời.

Ông khai rằng ông chỉ có một đứa con, nuôi con những ước về sau, chẳng may nó bị tàn tật và tánh tình ngu xuẩn, nay ông tuổi cao tác lớn gần đất xa trời, một mai cởi hạc rồi thì cho khỏi con ông phải chịu mọi nỗi đắng cay ở hồng trần, thì ông ở suối vàng lấy làm thương tâm, nên ông nhứt định trước khi nhắm mắt theo ông theo bà, thuốc chết nó cho yên lòng khi vỗ chín suối.

Các quan tòa và các vị thẩm án vì bất đồng ý kiến nên vụ nầy còn đình lại. Các quan Thẩm-kiện thì xin hủy bỏ vụ nầy đừng có đem ra công đường luận tội.

Cũng thì thương con, mà người mình thì cho rọi cho vọt còn người Huê-kỳ lại phát minh cách rất lạ đời.

SINGAPORE

Thói giả man của các nhà đồ âm-công

Mới đây người ta có gặp ở dưới sông rạch tại Deli nhiều cái thây trẻ con xứt bộ ở dưới. Ai nghe thấy cũng lấy làm lạ lùng. Thâu đến quan mới mở đàng tra xét thì mới hay là các nhà đồ âm-công làm thói giả-man ấy. Vì muốn ít tốn phí trong việc lành cắt táng, đặng lợi cho nhiều nên các nhà ấy mới tính liệng xuống sông.

Ôi, người mà đến thế thì thôi!

Lập thế ngăn ngừa bịnh cùi

Tại xứ Ăng-lê người ta đang lo phương ngăn cản không để cho bịnh cùi truyền nhiễm trong xứ, nên một cuộc nghĩa quyên do ông Prince de Galles xướng để đả thâu vô đặng 135.000 livres (đồng livre cũng như đồng franc song hay trồi sụt lắm).

THƯỢNG-HẢI

Cướp Tàu hành hung

Một toán ăn cướp người Tàu vây đánh một nhà tại Thượng-hải một cách rất dữ tợn. Chúng nó phá vuông vách thành mà trèo vào, hễ ai đương cảng thì bị chúng nó bắn xối vào mình. Chúng nó bắn chết hai mạng, bắt một đứa con gái cường dâm đã thỏa thích rồi lại mổ ruột mà chơi. Xong cuộc bườm ráo.

Ôi! Nhơn đạo của người Tàu.

A-LƠ MĂNG

Thuốc chích trừ bịnh ho lao

Theo như tập-chí « médicale bavaroise» thì thử thuốc chích trừ bịnh ho lao của Bác-sĩ Frideman de Berlin đã trừ tuyệt được bịnh ấy cho 4 con khỉ. Có 40 con khác không có chích thuốc thì chết hết.

ĂNG-LÊ

Trận tuyết sa

Tại xứ Ăng-lê khắp nơi có tuyết sa trong 24 giờ đồng hồ, bao mặt đất bằng dày có đến mấy pieds (pied là thước Ăng-lê bằng 0 m 3048 thước langsa).

Thủy tai

Tại thương khẩu Tchuatanego thuộc xứ Mexique mới bị một trận nước dưng lên và cuốn rất dữ dội phá hoại trọn một thương-khẩu. Người ta nói rằng nhiều lượng sóng bề cao đến 12 thước langsa ở dưới biển bổ dựng lên trùm cả các nhà cửa rồi cuốn đi. Nhà cửa bị trôi mất hết, số người chết chìm tuy chưa biết rõ đặng song tưởng chẳng ít.

BÔ-LÔ-NHỜ

Độc chuyên quyền lợi

Chánh-phủ Peruvien đã cho một hãng của người nước Sa-ếch-dờ (suède) phép độc quyền làm bán và nhập cảng hộp-quẹt tại Pérou trong hạng 20 năm. Mỗi năm phải đóng thuế cho chánh-phủ hai trăm ngàn livres

GỜ RÉC

Cũng bị chú hỏa nữa

Một cuộc hỏa tai rất dữ-tợn thiêu hủy một hãng làm vải bằng dệt bố rịt và bông vải có tẩm thuốc tại Corintho (nước Gờ-réc).

Cuộc hư hao kể đến một triệu đồng bạc; 900 bành bố lớn bông vải bị cháy ráo.

HÀNỘI

Cuộc tiếp rước quan Toàn-quyền Varenne

Quan Toàn-quyền đến Hànội cũng như đến Saigon, cũng có quan hầu cũng có quan rước, cũng có lính thổi kèn đi trước, cũng có lính cỡi ngựa theo sau, cũng có người đứng bên đường ngó ngài bằng một cọng mắt, cũng có người theo ngài vỗn, cả hai tay không gì là lạ cả, chỉ duy có một việc ở Saigon nầy không có là khi quan Toàn-quyền đi ngang qua con đường Gia-Long thì một bọn thiếu-niên Việt-Nam chào ngài bằng một câu « quan Toàn-quyền vạn tuế » và nối theo một câu rằng : « Xin thả ông Phan-bội-Châu » tiếng thỉnh cầu của dân Việt-Nam đã âm lên như thế, chẳng biết quan Toàn-quyền ngài có nghe đến cho không ?

Một việc lạ hơn nữa là khi ngài đến Hànội quan Thị trưởng Dupuy mời ngài dạo xem Thành phố thì ngài nói rằng trong lúc ngài ở xa mới đến đây. Ngài nghĩ có một việc là « Bắt đầu vào làm việc mà thôi. Trưa ngày thứ bảy có quan thầy kiện Larre và Raymond Bona đến xin ngài ân xá cho ông Phan. Người Pháp như hai ông Larre và Raymond Bona thật cũng đã xứng là một người dân nước Pháp vậy. Quan Toàn-quyền Varenne là người đại biểu cho cái văn-minh của nước Pháp thì có lẽ nào Ngài lại lãng ngơ cho đành ?

S. H.

Sự cạnh tranh về người tình và người chồng

Gần đây có hai cô thiếu nữ ở thành Naples bên nước Italie vì tranh nhau mà lấy một chàng thiếu-niên ở thành ấy ma cùng nhau dấu kiếm để rửa lòng ghen, một cô bị thương rất nặng phải chở vào nhà thương.

Lại mới đây ở kinh thành Londres nước Ăng-lê cũng có hai cô thiếu-nữ tranh nhau một người con trai lịch-sự mà cam-đoan đấu võ với nhau bằng chơn-tay, rốt cuộc một cô bị đánh té nhào xuống đất, thua cuộc. Còn cô được cuộc thì được lãnh cái giải thưởng « ông chồng ».

Coi đó thì làm cái thân một người tình và một ông chồng đối với chị em cũng qui giá lắm nhỉ? Ở nước ta cái tấn-kịch giành một người tình hay ông chồng mà đến cái lấy nhau, đánh xé nhau, thì cũng là thường ; song chưa thấy ai dám dùng đến cái thủ đoạn « đấu kiếm » cùng nhau « bốc-xề » như trên kia, vậy thì cái «ghen» của chị em mình còn kém cái «ghen» của người ta nhỉ? Song tôi nói thế thì nói, chớ tôi không dám khuyên chị em học lấy cái lối « ghen » ấy đâu!

Dân tộc nào có nhiều người sống lâu trăm tuổi

Năm 1620, người Italie mới phát kiến mấy cái đảo nhỏ gọi là Larrond. Trong đảo ấy có nhiều người sống lâu trăm tuổi, ở thế-giới không có dân tộc nào giống họ cả. Họ chưa từng trông thấy lửa bao giờ. Về các loài động vật, họ chỉ biết mấy thứ chim mà cũng chưa từng nghĩ đến ăn thịt những chim ấy bao giờ cả. Những thực phẩm nuôi sống họ là các thứ rau sống trái sống và hột giẻ. Vóc người họ cao lớn mà mập mạp, khỏe mạnh luôn luôn, mỗi người thường cân được 500 livres (mỗi livres chừng được nửa cân tây).

Cuộc thi kèn vợ

Trước kia ở nước Nga thường năm vẫn mở một kỳ hội, kêu là « hội kèn vợ », đến ngày đó, các cô thiếu-nữ tụ-tập cả lại, ăn bận cực kỳ sang trọng, mục-đích là để kèn chồng. Tục ấy bây giờ đã bỏ rồi. Ngày nay ở Hoa-kỳ lại có người lại đặt ra cuộc thi để kèn vợ, ông Charles w Hayres là một nhà giàu nhứt ở thành phố Claton, mà tánh rất kỹ khôi, mỗi khi các bạn khuyên ông lập một cái gia-đình, thì

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

ông thường phàn nàn rằng những bậc phụ nữ đời nay hầu như đã mất hết những phẩm hạnh của người đời xưa vậy ông nhứt định ở không một mình đến già đời, chớ không khi nào chịu lấy một người vợ không đủ tư cách lập một cái gia-đình như ý ông muốn. Trong chỗ quen thuộc, có người yêu-cầu ông giảng cái thuyết ấy ra cho công chúng biết một cách rõ hơn. ông bèn thuê một nơi công quán, rồi gởi giấy đi mời nhơn dân các nơi đến nghe ông diễn-giảng. ông đề đề giảng về vấn đề gì? Chính là cái vấn-đề « phụ-nữ ngày nay có biết tề-gia nội-trợ không? Các thính-giả phần nhiều là phụ-nữ, nên chủ kết luận của ông ai cũng chú ý lắm. — Ông kết luận rằng: ông xin cưới người đàn bà nào có thể thực hành được cái mộng gia-đình của ông, nếu được người như vậy, thì dầu người ấy khòm lưng hay mạy mắt, ông cũng vui lòng mà lấy không quản ngại gì cả.

Thính giả có người khuyên ông nên mở một cuộc thi cho các thiếu nữ và các quá-phụ trong thành-phố, thì họa may mới kén chọn được một người như ý ông muốn. Ông nghe lời, bèn lập một hội-đồng có một vị Linh-mục của nhà giòng, một viên quan Chánh-thơ-viện và một vị chủ-nhiệm nhà báo trong tỉnh.

Hội-đồng định rằng những người ứng thi phải giải-đáp 12 câu hỏi của ông Charles V V Hayres tự đặt ra. Trong 12 câu hỏi ấy xin kể những câu chính như sau này:

— Hãy kể 7 cách làm các thứ bánh ngọt ăn tráng miệng và kể những thứ nguyên dùng để làm những các bánh ấy.

— Bữa cơm sáng nên dọn đồ ăn vào lúc đúng 12 giờ trưa hay quá trưa một chút?

— Các bà có phải là cùng phái với những bà hay để cho con bú dầu vú giả trong cái thời kỳ con trẻ mọc răng sửa không?

— Chồng các bà đột nhiên dắc ba người bạn về ăn bữa lót dạ mà không nói cho các bà biết trước, thì bữa ăn ấy các bà sắp đặt nấu nướng ra làm sao?

— Cứ như ý bà thì một người đàn bà đã có chồng rồi phải ăn mặc thế nào cho phải?

Cuộc thi ấy có 15 người đàn bà xin ứng thí, mà trong đó có 3 người góa chồng.

Ông Charles V V Hayres lấy danh-dự mà cam đoan rằng ông sẽ kết-hôn với người nào được nhiều điểm (point) nhứt song ông không biết rằng 15 người ứng thí ấy đã đồng tâm báo thù ông một cách sâu sắc, vì họ cho ông mở ra cuộc thi kỳ khôi ấy là có ý khinh-bỉ bọn phụ-nữ, nên đã ước định với nhau bất luận người nào chiếm giải nhứt, được ông với đến, cũng phải từ chối không thèm kết hôn với ông theo cách ấy. Tới khi thi xong thì cô May Tatum được trúng tuyển, vì họ nhường cho cô ta giải đáp hơn để được nhiều điểm nhứt. Cô nầy xuân xanh đã ngoại tứ tuần, mà lại không lấy gì làm đẹp, người và cao lại ốm, trông không có gì là đẹp, không có gì là mỹ cảm cả. Ông Hayres cực chẳng đã phải giữ lời hứa, ngày hôm ấy viết thơ mời cô Tatum lại để hội diện và cầu hôn. Cuộc hội diện ấy có nhiều người làm chứng. Khi đến nơi, cô Tatum không nhận lời, nói rằng thi thì thi chớ cô không bằng lòng lấy ông. ông bèn cầu hôn với cô Rouse là người thi đỗ thứ nhì, cô Rouse cũng chối từ, đến người thứ ba, thứ tư, thứ năm cũng như thế cả, bấy giờ ông mới tỉnh ngộ ra rằng: « thất cơ thua trí đàn bà »! Song ông vẫn không chịu thua, ngay lúc ấy ông lại tìm cách phục thù lại. Ngay cửa nhà ông ở có một người đờn bà góa còn trẻ tuổi mà rất đẹp tên là Bell Brandt, cô Brandt không dự cuộc thi ấy, ông bèn cưới làm vợ. Theo luật nước Hoa-kỳ, trong 24 giờ đồng hồ cô Brandt đã đổi tên là Madame Hayres.

Ở Xã-hội ta độ nọ cũng có mở ra cuộc thi sắc đẹp đó. Không biết có phải cũng chú ý như cuộc kén vợ nầy chăng? Song rao báo trong ba tháng trời, mà chị em không ai chiếu cố đến nghĩ cũng bực mình đấy nhỉ?

Một nhà trinh thám giỏi ở Hoàn-cầu

Ở Hoa-kỳ có một người tên là Bangs là thám tử của công-ty Pinkerton. Sở Pinkerton do ông Pinkerton sáng lập ra, sở nầy lớn lắm, sở chánh ở Nuiêu do, còn các sở nhỏ ở rải rác khắp Hoàn-cầu. Sự chi tiêu của các sở nầy do các nhà Ngân hàng Anh, Mỹ trợ cấp, cho nên công việc trong sở chỉ tra xét những giấy bạc giả và những sự trộm cướp xảy ra ở Ngân-hàng mà thôi ngoài ra có việc gì lớn lao của Nhà-nước thì sở ấy cũng giúp việc, hay các nhà tư có việc gì lớn lao dị kỳ thì sở ấy cũng làm giúp. Song khi kết quả hoàn toàn thì phải nạp tại sở ấy một số tiền lớn.

Trong sở số thám tử có tới 1200 người, đều là những tay học-hành giỏi-giắn tinh-tuấn lanh lợi, mà có ông Bangs là xuất sắc hơn cả, ông năm nay độ 60 tuổi, người cao mà gầy hai con mắt nhấp-nháng như ngôi sao, ông đã từng khám phá được những việc trộm cướp cách lâu đã mấy mươi năm và những giấy bạc giả lưu hành đã 10 năm mà không ai biết.

Như bức tiền-tượng của một vị công tước nước Anh mất trộm từ năm 1876 đêngiờ mà ông hãy còn tìm được, bức tranh cổ của Ai-cập lưu truyền đã mấy ngàn năm nay, mất trộm từ năm 1793 mà ông cũng tìm thấy; cuộc đại chiến vừa rồi chánh-phủ Hoa-kỳ cũng nhờ sở Pinkerton và ông mà biết được nhiều quỉ-kế của người Đức. Người ta nói rằng từ ngày ông làm việc cho sở ấy đến giờ, những giấy bạc giả và văn tự ký tên mạo đã bắt được đem về sở nầy có đến 5 tấn.

Đông-Pháp Thời-sự

SAIGON

GIÁ BẠC

Kho nhà nước	14 f. 75
Đông-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine)	14 85
Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng Banque Industrielle de Chine	14 85
Hongkong et Shanghai	14 85
Chartered Bank	14 85

GIÁ LÚA GẠO

Mỗi bao một trăm kilos chở đến tỉnh Saigon và cái bao nữa:

Lúa Vĩnh-long	6$ 00	tới	6$ 70
Lúa Gò-công	6 80	—	6 90
Lúa Bãi-xàu	6 75	—	6 85
Lúa Rạch-giá	7 00	—	7 10
Lúa Cao-man (trắng)	6 65	—	6 75
Lúa Cao-man (đỏ)	5 90	—	6 00
Giá thường tại	6 84	—	6 94

Giá giấy Quốc trái Đông-Pháp: 50$ 50

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

TÀU CHẠY VỀ

Chiếc ANDRE-LEBON ở Nhựt-bổn và Trung-quốc sẽ đến Saigon ngày 11 Décembre.

Chiếc CHANTILLY ở Pháp-quốc sẽ đến Saigon ngày 10 Décembre.

Chiếc CHANTILLY sẽ chạy đi Annam và Tonkin ngày 13 Décembre.

Saigon

Ái tín

Bổn-báo mới hay tin chẳng là nh rằng M. L.-Kim-Bài kêu là sáu Bài Tacheron, đã từ trần hôm ngày 6 Décembre 1925 lúc 8 giờ ban mai.

Linh cữu còn hoãn lại 3 bữa rồi mới tán an.

Vì tình cố kết bổn-báo Tổng-lý kính phân ưu cùng tang quyến và cầu chúc cho hương hồn ông bạn đặng bồng dao tiêu diêu.

Bổn-báo huy lụy
Kỉnh điếu.

Tin mừng

Chúng tôi lấy làm hân-hạnh mà đặng tin rằng có cái dụ ngày 7 Aout 1925 của Đức-Giám-Quốc Đại-Pháp ban thưởng « Cao-man Quốc-vương Ngũ-đẳng bội tinh » (Chevalier de l'Ordre Royal du Cambodge) cho ông Trần-văn-Lưu, Thông-Phán Sce Intendance Militaire Saigon.

Ông Trần-văn-Ngưu, cũng đồng ty, lại đặng thưởng « Đại-Nam Ngũ-đẳng bửu long tinh » (Chevalier de l'Ordre du Dragon d'Annam).

Vậy chúng tôi có mấy lời mừng cho hai ông bạn, trót đã bao nhiêu năm giúp nước, nay đặng thưởng rất xứng đáng với công lao.

BÙI-QUANG-NHÂM
Huỳnh-công-Thạnh,
T.P. (Ch. de fer sud) Saigon

Tiếng gọi dàn!!

Là quyển sách có giá-trị nên mua

Hãy gởi thơ cho M. Trần-huy-Liệu, Đông-Pháp Thời-Báo.

Đã có bán

Tiểu-thuyết « Cay đắng mùi đời » của ông Hồ-bửu-Chánh đã in xong, có lời ông Đặng thúc Liêng bình nghị. Dày 70 trương giá bán 0$50.

Ai muốn mua sỉ hay mua lẻ xin gởi thơ cho M. Lê-văn-Ngọc, Instituteur, 61 rue Darlès Dakao (Saigon) mà thương nghị.

Còn mua lẻ một cuốn xin gởi cò tiện hơn.

Mytho

Hỉ tín

Bổn-báo lấy làm hân hạnh mà hay rằng đến ngày mồng 8 tháng chạp Annam năm Ất-sửu, ông Huỳnh vĩnh Gia, đại Hương cả làng Bình chánh đông tổng Lợi trường hạt Mytho, sẽ định hôn cho lịnh lang mỹ tự Huỳnh vĩnh Tuy, Thơ ký sở Ngân khố Saigon sánh duyên với cô Trần thị Caug, ái nữ ông Trần văn Xương, Bồi-tế cũng ở đồng Làng.

Đông Pháp kính mừng Huỳnh công gia môn hậu hạnh và cầu chúc cho hai vợ chồng một nối tóc đến già, sanh con dề cháu đài vật vật.

Bổn quán

Camau

Một thầy Ban-biện bủ nhìn

Có một thầy Ban biện thuộc quận Camau, chỉ vì thế lực kiếm tiền, cùng lấy hơi bên vợ mà lên cai trị trong một tổng.

Thầy chỉ làm Ban-biện cho có vị đô thôi, mỗi kỳ hội nhóm thầy cũng mặc khăn bo áo dài mà đi hầu lộ, bề quan chủ tỉnh có hỏi đến chi công nghị việc gì, thì thầy miệng lớp nhớp rằng lâu mới đặng một tiếng « Oui ». Ấy là đến mặt quan đa! Còn nói gì về đến phần trị phần trị của thầy thì miệng thầy khua như phèo nỗ. Nào kỳ hội nhóm nầy tôi xin tu kiến, bồi lộ, xịp sửa lập nhà trường, mà rốt lại đường lộ thì sình lầy bầy, nhà trường thì đột, thậm chí thầy giáo đã xin, quan Chủ tỉnh đã chạy trát cho mua đồ dùng trong nhà trường, mà thầy vẫn điềm nhiên chẳng thèm dòm đến.

Lắm sự uất ức trong phần tổng thầy, nếu có ai đến xin thầy phân xử thì thầy vẫn là ô om sôm, rốt lại bên nào đa kim ngân thì là đặng kiện.

Mới đây, có một sự sùng lậu phao gian sự ấy thấu đến tai thầy. Đáng lẽ thầy phải đích thân đến tra xét, mà không, thầy vẫn điềm nhiên ra mặt thượng lưu, biểu Biện trát cho Hương-quản, cùng Cai đồn đi xét bắt. Lúc xét gặp sùng nơi hông nhà, đoạn Cai và Hương-quản mới đánh khảo người mà đòi tiền hối lộ. Lúc đương an ổn trong gia đình, lại bị chúng phao, cũng bị đánh đập quá lẽ, nên buộc lòng phải lót hai trăm đồng cho Cai và Hương quản. Việc hối lộ đã xong rồi về phúc bẩm cho thầy nói rằng đến xét mà không có vật chi rào. Thầy ta cũng tin lời vì Hương-quản là anh em chú bác cùng thầy. Nay vụ lùm tùm đổ bể, kẻ bị vu oan đã đến quận đầu cáo.

Lại đã có trát phải về cho thầy tra xét song biết sao, vì thầy bị ngậm một miếng giấy lớn quá, nên chắc vụ nầy kẻ bị hàm oan khó minh cho đặng.

Mông sao ông Dugros quyền chủ quận, cùng quan Phủ lấy lẽ đèn trời mà soi xét cho kẻ bị vu oan nhờ.

Xin hai ông lưu ý.

Con Nộm

Ý thế hiếp cô

Tối đêm 25-11-25 gánh hát bộ Hiệu Hưng-thạnh-Bang hát tại Camau, diễn tuồng Triệu-khuôn-Dậu, diễn lúc Cao hoài-Châu cắt đầu, khi hát đến lớp ba bề ra diễu (diễu kẻ làm ruộng, người nuôi vịt như trong đồ hát nói vậy) thằng thì nói tao làm ruộng, thằng thì nói tao nuôi vịt, còn thằng bề thứ ba biết bề gì hai bợm cãi cọ sẽ có đánh lộn nên nói: Tao làm Hương-quản chơi, (đặng cô bắt dám nầy) thì hai bề cãi lẫy rồi xúm nhau đánh lộn Hương-quản bề chạy lại xô đẩy hai người ra có bắt, kẻ Quách ngạn Hoai xuất tướng tinh là con rồng hay con cú chi đó,) làm cho nước lụt như tỉnh Biênhoà vậy), nên thiên hạ chạy la cùng đường, kẻ cõng mẹ người cõng con tìm đường tỵ nạn, ba bề ta cũng chạy chết. Hạ lớp đó rồi thầy Hương quản chef Camau có ngồi xem hát nghĩ sao không hiểu, vô buồng bắt kêu thằng bề làm Hương quản khi nầy lại thầy đánh thôi chi tử, kỳ giả đã mục kích lấy làm buồn cười hết sức, vậy xin hỏi thầy Hương quản Hữu, thằng bề nói như vậy hạ giá phẩm thầy phải chăng? Hay là thầy không cho ai nói đến hai tiếng *Hương quản*? Hay là thầy có quyền muốn đánh ai cũng đặng? Thầy có quyền chớ chẳng không, mà tôi xin thầy thương nói giống thầy với nào! Và từ rày mỗi việc thầy nên suy sét cho rõ đều phải quấy rồi sẽ dùng quyền, mà quyền là hành phạt kẻ có tội, chớ chẳng phải quyền để đánh người vô tội như thú vật vậy! Xin thầy tỉnh tâm!

QUÁCH NGẠN HOAI
lai cáo

Longmy

Trời hạng

Tại quận Long-mỹ, kể từ ngày mùng 6 tháng 9 Annam thì trời nắng đến nay, những ruộng gò đều bị nứt nẻ đất hết. Còn mấy chỗ ruộng sâu đều bị phèn rặc xuống lúa tiêm đỏ hết. Còn dây ruộng nào cấy muộn thì càng đỡ lung lắm. Nên coi mới phải hại nặn mấy ông Hương-chức và chủ-điền và dân, người thì tới đình miếu mà cầu trời khẩn phật, xin mưa mà cứu độ nhơn dân, còn kẻ ở nhà thì van vái Long vương xin phùng nước mà cứu cấp, lớp thì thầy sãi Caomên xuống ngồi ghe, thả theo dòng nước chảy, tụng kinh cầu mưa. Ấy là không biết có thấu lòng trời không, chớ coi mới qua năm 1926 thì nhơn dân phải bị cơ hàn, phần thì lúa gạo một ngày một giá cao. Nên tôm kính ít lời cho đồng bang thư vị thương xót chớ số trời đã định vậy tránh sao cho khỏi.

Kính cáo
Nguyễn-văn-Viêu

Phulocc

Ăn cắp quen tay

Nói đến tên Nguyễn-văn-Di thì trong làng Phúlộc phần nhiều người đều biết nó là một tên gian tham, vẫn thường hay ăn cắp đồ đạc của người ta lắm, như hồi năm rồi đây nó lấy một cái xe máy đạp của ai không biết mà lại đem đi lội cán trong đồng ruộng, gặp M. Tham trưởng Thôi thấy trái lạ như vậy nên kêu nó mà hỏi, nó nói ở ở một hồi lôi ăn gian ra, bị M. Thôi bắt đem nó về giam tại nhà công Phúlộc, người chủ xe hay tin bèo lấy giấy tờ lại trình mà lãnh xe trong lúc đó tên Di lại lục nắn nỉ, người chủ xe thấy vậy động lòng thương không nỡ kêu nài, nên nó mới thoát khỏi vòng lao lý; Cách vài tháng sau nó đang ở làm công trong tiệm hớt tóc của tên Tư Hòa tại Phúlộc, một hôm kia nó lén tom góp quần áo giày nón của chủ rồi mở cửa sau trốn đi mất.

Nay cũng là tên Di nữa, mới hôm ngày 1er Décembre 1925 nó lén ăn cắp 1 cái hộp có đồ nữ-trang của vợ tên Nguyễn-văn-Hay chủ tiệm hớt tóc tại Bạcliêu, theo lời khai trong tờ cớ thì trong cái hộp đó có đựng đồ nữ trang thị giá bạc các món tổng cộng là 181$ 0. Qua đến ngày 2-12-25 có người dọ chắc chắn tên Di ở tại làng Xamau (giáp ranh làng Phúlộc) nên thông-tin cho tên Nguyễn-văn-Hay lên đem trình tờ cớ cậy bếp Nhiều hiệp sức với nó đặng đi đến làng Xamau mà bắt tên Di, lúc đó ước chừng 9 giờ tối đêm 2 rạng mặt 3 Décembre 1925, bếp Nhiều và tên Hay đang đi ngang qua trước chùa ông Bổn thời may gặp tên Di, bếp Nhiều liền bắt xét trong túi áo của nó có một gói đồ nữ-trang, tên Hay nhìn quả tiệt là đồ của nó bị mất tó nhưng cũng còn thiếu vài món nữa, bếp Nhiều bèn dẫn tên Di đến nhà công Phúlộc rồi hiệp cùng Hương-quản lập tờ vi bằng, và lập lời hỏi tên Di thì nó cứ việc khai ngay không chối đều nào hết. Vụ nầy Hương-quản đang làm tờ ăn kết (enquête) đặng giải nạp tên Di đến quan trên nhứt định cho nó nhớ.

Vậy mấy chủ tiệm hớt tóc phải nhớ tên Di nầy cho lắm, nếu ngày sau mướn nó ở làm công thì hãy cẩn thận chớ ít đinh mà phải bị nó..... nữa đa!

Vinh-Hoa

Giồngluông (*Đại điền*)

Dân quấy làng xứ, làng quấy ai phân

Tôi thấy trong Đông-Pháp Thời-Báo số 365 ngày 25-11-25 nói về vụ đài 2 người con ông Huyện Hàm Minh-phú Bentre hôm ngày 7-11-25 có sự như sau nầy:

Số là hôm lúc đài tiệc đó thì làng hát trước 4 thứ (mà cũng góp tiền đàn) trừ ra tối bữa 7 Novembre 25 thì thế gián mà thôi. Mãn tiệc rồi, thì mấy ông làng là: Hương quản, Hương trưởng, Hương chánh, Hương giáo, Hương thân, và Chánh lục bộ, sáu ông mới rủ nhau hùn lại mua gà hát chơi kiếm lời nhậu rượu. Hát đâu được 6-7 đêm chi đó thì tính lời được 30 $.

Khi ấy Hương thân làm cái sổ, trên tựa đề sổ cho, dưới biên tên phú lích và culy mỗi người 3 — 4 các tùy theo công nhiều ít, tổng cộng là 2$ 40 Cũng trong sổ ấy dưới mấy cậu phú lích và culy lại biên tiếp tên Hương giáo và Chánh lục bộ cho mỗi người « ủa chia cho » 1 $ cả thảy nội sổ cho tổ cọng là 4 $ 40. Còn bao nhiêu lại thì sá tử.

Phần hương-thân nhiều mới phải vì thức bán giấy mấy đêm trôm lơ con mắt. Hai ông kia thấy trái lẻ vì nếu lỡ thì mình cũng phải chịu đồng phần còn lời 30 $ mà sáu người hùn mà sao lại cho mình có một phần nên không thèm lấy, lại thêm còn cái lẫy rầy-rà om sòm trong nhà việc, xích mích nhau thiếu chút nữa phải đến quan trên phân xử.

Thấy vậy 4 ông kia mới lời thêm cho 2 ông nọ mỗi ông một tấm nữa là được 2 $ mà 2 ông cũng không chịu, sau nhờ có mấy ông lớn giải huề mới êm.

Trần-văn-Tao
Cựu thủ Bộ Đại điền (Minhphú)
Bentre.

Cantho

Bày mưu giựt của

Mới đây, tại châu-thành Cantho có xảy ra một vụ bày mưu giựt của xem thấy mà buồn cười. Buồn giùm cho phận người đờn bà kia, mắc phải kẻ bất-lương, còn cười bấy cho quân nào đây, nó chẳng lo lập thế sanh nhai, lại bày mưu kế mà gạt người phụ-nữ Nguyên có một người đờn bà kia không rõ tên chi, đi dắng một đứa em gái chừng 10 tuổi, đứng trước phố đường mé sông, đặng chờ đò mà về T.. M..

Đâu chừng một lát có một tên lạ mặt, bận áo bành tô xanh, men men lại gần hỏi coi nàng về đâu cho biết. Người đờn bà nọ trả lời, rồi tên ấy bỏ đi núp nơi nào không biết.

Đàng nầy, người đờn bà biểu đứa em gái dùng đồ coi chừng cái hoa-ly, còn nàng, thì đi hỏi thăm đò, coi đò đi chưa, rồi sẽ trở lại đặng lên xuống.

Người đờn bà đi rồi, tên bận áo bành-tô xanh hồi nãy trở lại nói với đứa nhỏ ấy rằng: chị mầy biểu tao lên xách hoa-ly và dắc mầy xuống bến đò, hầu có về cho sớm. Đứa nhỏ tin thiệt, để cho cậu ta tay xách hoa-ly, còn miệng thì biểu đứa nhỏ theo chàng xuống bến.

Đi được một khúc, thừa dịp đông người, tên gian nhân đó, bèn bỏ đứa nhỏ, nhảy phóc lên xe kéo biểu xa phu đông riết! Đứa nhỏ kiếm không được cậu ta, hoảng tồn trở lại tìm chị nó mà cho hay tự sự..

Tên gian nhân đi đến đường sau, mới biểu tên xa phu ngừng lại, và biểu trở lại rước người đờn bà có ẵm con đương đứng chờ hồi nãy đó vô đây, còn cậu ta đứng chờ nơi ấy. Tên xa-phu tưởng đâu chàng nọ có quen cùng chị kia sao đó.. nên cứ việc nghe lời, ôm gọng trở ra đi rước! Nào dè mình mắc mớp! khi ra đến, gặp nàng nọ cũng đương kiếm giáo dáo, tên xa-phu bèn thuật lại đầu đuôi, chẳng nàng mới nắm tên xa-phu làm chứng đến bót mà thưa, hầu ông cò cho lính đi tìm gian nhân cho được.

Nhưng đã muộn rồi, nó có còn đứng lòng nhòng đâu đó cho bị bắt hay sao? Họa may ở ẩn ít ngày, coi nó lú óc ra, rồi lính tuần cho lanh thộp đầu nó mà tống giam, cho nó bị ở tù chơi ít tháng!!

Trắc-hoài-Nghĩa
Cantho ville

Yết thị đấu giá

Avis d'Adjudication

Lieu, date et heures de l'adjudication bureau de l'Inspection de Rachgia, le 24 Décembre 1925 à 10 heures.

OBJET: Fourniture de 1050 mètres cubes de sable de Chaudoc nécessaires à l'entretien et aux rechargements des Routes Provinciales n° 40 et 40 bis, en 1926.

Importance de la Fourniture: 5.075$00
Cautionnements provisoire: 85$00
et définitif: 1500$00

Bureau où le dossier peut être consulté: Bureau de la subdivision des Travaux Publics de Rachgia et 4ème Bureau du Gouvernement.

Rachgia, le 10 Novembre 1925
L'Ingénieur Adjoint, Chef de Subdivision
Signé: illisible

VU:
L'Administrateur, Chef de province
Signé: illisible

Xin ghé mắt

(Adresses utiles)

Hiệp Thanh
Rayon Tailleur - Bazar
Phố-Cương *Thủ-dầu-Một*

Nguyễn Khánh Chơn
Directeur du « Đông-Pháp lữ-quán »
172-174, rue d'Espagne — Saigon

Michel Phú
Salon de Coiffure
Travail rapide et soigné
265, rue d'Espagne. — Saigon

Có cần dùng

Có cần dùng một vị Thông-ngôn Trạng sư thông thạo luật-lệ về việc thưa kiện (procédure) và phải biết đánh máy.

Ai muốn xin vô làm cứ gởi thơ hay là đến tại phòng-văn của quan Trạng-sư Léon *Lambert*, 9 rue Guynemer, Saigon mà thương nghị.

Muốn bán

Một cái xe hơi hiệu *Delahaye* 10 ngựa kiểu xe kiển (Limousine) số xe gần tới số 4 ngàn, có đồ phụ tùng đủ, áo nệm mới tinh hảo, chạy 100 ki-lô mết hao 12 litres săn.

Xin do nơi Bổn-quán.

Nam-kỳ Khuyến-học hội

Một bổn tập chí vô hạng (Bulletin non périodique) của hội Nam kỳ Khuyến học đang gởi in tại nhà in ông J. Viết chẳng bao lâu sẽ xuất bản.

Trong đó có nhiều bài hữu ích cho học trò và cũng hữu ích cho người lớn:

Sử ký nước Pháp.

Sự tích Hậu quân Võ Tánh.

Bài Khoa học v. v.

Người nào có cần dùng hãy gởi thơ cho phó Hội trưởng Nam kỳ khuyến học là M. Trần-quang-Nghiêm số nhà 200 đường d'Espagne Saigon.

MỚI KHAI TIỆM

Annam bán ròng hàng

Bombay thượng hạng

Tiệm M. François Sự, bán hột xoàn 76 Rue Vannier lối giữa đầy phố Chà và bán vải chợ cũ Saigon. Nay chỉnh đốn lại rất huê lệ, bán hàng Bombay ròng *Thứ nhứt hạng* hàng lạ mắt, quyết tranh giải nhứt ở chợ cũ.

Còn nói gì hột xoàn lối đầu tháng Novembre nầy thì tàu lại sẽ có đủ thứ hột cật kỹ tốt.

Bổn hiệu đã dẹp hết đồ xấu; quyết bán đồ *thượng hạng*, chuyên môn *hột xoàn* và *hàng bombay*, nên xin mời quí ông quí bà nghĩ tình đến viếng một phen tôi sẽ hết lòng hoan nghênh.

FRANÇOIS SỰ
Chủ tiệm hột xoàn và hàng Bombay
76, Rue Vannier
CHỢ-CŨ SAIGON

Khắc con dấu bằng đồng, bằng đồng và bằng cẩm thạch
Gravure sur métaux et marbre

Trần-tam-Chí

Graveur en tous genres
37 rue Catinat 37 Saigon

Dịp may ít có

Bán phân nửa giá tiền

Một cái xe-hơi 5 chỗ ngồi, chỗ cầm bánh ở trong hiệu, Lorraine-Diétrich, 15 mã-lực, thùng và mui còn tốt lắm, ít hay đi, vì dư dùng nên bán bớt. Xin do nơi nhà số 52 đường Testard Saigon mà thương nghị.

HÔTEL D'ANNAM

Nam-Việt khách-Lâu

N° 72 à 80 Boulevard Charner et Annexe N° 9 à 15, Rue Carabelli
Saigon

Phòng ngủ ở dưới đất cùng trên lầu, rộng mát, sạch sẽ lắm, rất cận tiện cho quí khách có việc đi Saigon cùng đi chơi.

HUỲNH-HUÊ-KỲ
chủ nhơn

KHƯU TUYÊN

Tiệm làm đồ máy máy, sửa vợt đánh trái lăng và cho mướn ghế máy

Đường B^d Bonnard N° 7, SAIGON

Bấy lâu nay tôi ở Hưởng-cảng làm nghề kéo máy, đã được nhiều người khen khéo. từ khi qua bên Nam nầy cũng làm việc cho các tiệm. Ngày nay tôi hùn hiệp với các bạn đồng-chí, mở nên một tiệm mới tại đường Boulevard Bonnard, số 7 đề hiệu là Quản-gia-Hưng có rước cả mấy tay thợ khéo tại Hưởng-cảng qua làm, chế tạo ra các thứ đồ máy dùng trong nhà, cùng giường máy ghế máy đủ thứ, thiệt là xinh đẹp và bền chắc một cách lạ thường, đồ đã tốt giá lại rẻ, các ngài có lòng tưởng đến xin dời gót ngọc đến thương nghị chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm.

H. DELPEYRAT

Khi trước là Hãng E. POURTOU.
Số nhà 33 bis, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁC, RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI VỊ, RƯỢU TIÊU-BO

Gái trã thù cha

Tiểu-thuyết mới, của M. Nguyễn-chánh-Sắt kí thuật, sự tích hay lắm.
Giá mỗi cuốn là 0$ 40
Cuốn nhì mới ra, cuốn ba gần xuất bản.
Ai muốn mua sỉ xin gởi thơ cho « Đông-Pháp Thời-Báo » Saigon mà thương nghị.
Hoặc gởi cho M. J. Viết Imprimeur Saigon.
Hay là gởi thơ cho Madame Nguyễn thị Truyện, 103 rue d'Espagne Saigon cũng được. Ba chỗ ấy có trữ nhiều.
Mấy ga xe lửa nhỏ có bán lẻ.

Tôi mới dựng nên một nhà ngủ rất phải cách vì là trước khi cất nhà đã có vẽ họa đồ đặng làm phòng ngủ, nên phòng vì mỗi căng mỗi phòng rộng lớn tinh khiết theo cách vệ anh: giường mùng, ra, nệm, gối, bàn ghế mới tinh hảo, chỗ rửa mặt, phòng tắm, phòng tiêu đều có máy nước chảy.

n Kính mời quí ông quí bà có dịp đến Saigon xin ghé lại TÂN-HÒA-KHÁCH-LẦU tại đường Boulevard Bonnard số 88-90 ngan gare xe điện khí chợ mới Saigon mà nghỉ thử một thì rõ lời tôi bố cáo đây chẳng sai.

Chủ Tân-hoà kính thỉnh LÊ-VAN-LỘC

Bánh Quốc-nử

Bánh Quốc-Nử là bánh của gái nhà Nam làm, rất ngon và thơm, dùng không phá bụng, có vô hộp từ tế theo cách Âu-Mỹ.

Có trữ bán tại:

Bếntre: tiệm M. Lâm-văn-Tử, đường Interprète.

Bạcliêu: nhà hàng Tất Xương của M. Trần-quang-Thế.

Sốctrăng: tiệm M. Hồ-ngọc-Quí.

Sadéc: tiệm Tân-Phong, quai Tân-phú-Đông.

Longxuyên: tiệm Tân-Hiệp, phố của M. Ngô-văn-Dự.

Tràvinh: tiệm Epicerie Hồng-Tu.

Longmỹ: tiệm M. Nguyễn-văn-Ngô.

Bãixàu: tiệm Epicerie Thái-v-Xuân.

Cầnthơ: tại Trung Châu Lữ Quán và tại tiệm ông Võ-hiếu-Đễ.

Chợ-ớn: tiệm M. Lê-v-Ngữ, 310, rue des Marins và tiệm Minh phát Thanh, rue Tổng-đốc Phương.

Saigon: tại Au Tis-eur, 82, Boulevard Bonnard, và mấy nhà ngủ lớn,

Kính xin quí ông quí bà mua về dùng tử tế, giúp giùm công nghệ gái nhà Nam được mau thạnh phát.

Mlle NGUYỄN-THỊ-THÂN
13, Rue Lareynière. — Saigon

Tiệm đèn xanh

Ai còn lạ gì mà không biết tiệm đèn xanh, tại chợ mới Saigon, đây có vài là tiệm Chiêu Nam Viện! Từ nay bán thiệt rẻ không dâu sánh bằng. Ấy là nói chuyện bán lẻ, chứ như bán sỉ thì lại có huê-hồng rất cao. Bởi vậy mới dám đại thanh rằng:

Cùng một giá thì hàng của CHIÊU NAM-VIỆN tốt hơn; cùng một thứ tốt giá của CHIÊU NAM VIỆN rẻ hơn.

Kể nhơn ít món hàng chớ không thể biên ra đây hết được:

Máy hát từ 23 $, 32$, 43$, 52$; đĩa hát cải lương, đĩa hát bội, đĩa Quảng-đông, đĩa hát Thổ (Caomên). áo mưa cao su 10$, 12$, 16$, bằng gabardine 14$, 23$, khăn choàn bằng laine, 2$8, bằng tơ 3$50; khăn đóng bằng nhiễu bombay 2$50, 3$00; nón nỉ bìu lớn 3$80, 4-50, 6$00; bìa nhỏ: 3$, 4$, 5$50, đồng hồ đồ kiến như kiến nhà thờ: 44$, 50$, 52$, 55$, 58$, 60$, 70; đồng hồ reo hiệu tây: 2$50; hiệu Huê-kỳ đánh thức 15 hiệp hay một hiệp; 7 thứ thường 3$40, thứ coi ban đêm được 4$90, đồng hồ bỏ túi bằng vàng Huê-kỳ, bảo lảnh 5 năm 7$, bằng loại kim trắng chạy 8 ngày bảo lảnh 3 năm: 8$, đồng hồ deo tay bằng vàng Huê-kỳ hiệu CAR 8$, 10$; bằng loại kim trắng: 10$; đèn rọi (bỏ túi) có pile sẵng: 1$80, 2$20, 2$50, pile riêng 0$40 một cái; chỉ may máy hiệu dầu ngựa (không bán lẻ) 2$ một lố, v. v. còn hàng lụa thì tùy theo giá chợ. Thơ và mandat thì đề cho.

PHAM-VĂN-NGỌC
Directeur de la Maison CHIEU NAM VIEN,
56, rue Viénot, Saigon.
Téléphone n° 565.

Đã mau mà lại khéo

Kính cùng quí ông quí thầy đặng rõ: Tại đường Amiral Courbet số 43 Saigon, ngang hông Chợ-mới, cận Nam-Châu khách-lầu, có tiệm may Đoàn-thành-Tạo may y-phục Tây Nam đủ kiểu theo kiểm thời.

May đã mau mà lại khéo, chẳng dám sai lời, xin mời quí ông quí thầy dời gót tới may thử một lần rất cám ơn. Tiệm tôi có nhiều thứ hàng mới lạ.

Nay kính
Chủ-nhơn: ĐOÀN-THÀNH-TẠO

Kính cáo

Tôi chuyên rông nghề sửa các thứ các nóc mà nhứt là sửa tủ sắt thì tiện nghi hơn. Cách tôi sửa dây không phải thao cạy ra cũng khoan lỗ như thợ khác chỉ cứ mần cửa mà mở thôi.

Tủ sắt bất cầu hiệu nào hoặc lộn chủ, mất của khóa hay là khóa hiệu đều sửa đặng cả.

Lại tôi cũng có làm đủ các đồ sắt như cửa nhà, cửa sắt, hàng rào sắt, vân vân...

Kính xin quí vị có cần dùng làm đồ sắt hoặc sửa tủ sắt viết thơ cho tôi hay, hoặc đến tiệm tôi ở đường Kinh lấp số 95 mà thương nghị, công việc làm kỹ lưỡng, làm mau mà giá tính lại nhẹ.

ÂU OC cẩn khải
95 *Bd. Charner Saigon*

Quảng cáo đồng bang

Kính cáo cùng đồng bang đặng rõ: Lục-Tỉnh-Khách-Lầu bấy lâu nay của M. Trần-quang-Nghiêm nay đã sang cho tôi là M. Nguyễn-minh-Ngọc dit Chín-Tửng, từ tháng Août cho đến nay tôi tu bổ sửa sang lại cho tinh khiết việc trong phòng đâu đó đã hoàn toàn. Còn trong phòng bồi dầu đã sai khiến cho vừa lòng quí khách.

Còn ban ngày thì có chasseur gác, ban đêm lại có bạch gardien gác.

Ấy vậy việc trong phòng đâu đó tôi đã sắp đặt yên rồi, còn như quí ông quí thầy đi có xe hơi, muốn để tại phòng thì cũng có chỗ để, còn như muốn thong thả nửa tôi có Garage riêng một cái xe một căn, chìa khóa mình cất, khỏi lo trầy trụa chi cái xe, vì là cái Garage của tôi lớn lắm.

Vậy ngày nay tôi đã sửa sang trong ngoài cho vừa ý quí khách, nay tôi kính thỉnh quí ông cùng quí thầy sẵn dịp đi Saigon ghé lại phòng tôi mà nghỉ một lần coi có y như mấy lời tôi nói trên đây không.

Vậy tôi lấy làm thâm cảm trong lục-châu có lòng giúp cho đồng bang đặng mau tấn bộ tôi lấy làm đội ơn vô cùng.

Chủ nhơn kính thỉnh
LỤC-TỈNH KHÁCH-LẦU
202 d'Espagne Saigon

ANCIENNE MAISON PHÚ-TOÀN

ĐÓNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM

LÊ-VAN-BEN

CHỤP HÌNH VẼ RỌI HÌNH RA LỚN

— SAIGON —

17-19 Rue Amiral Courbet (Halles Centrales)

Trần-quang-Xuân

158, rue d'Espagne Tại chợ mới Saigon

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ:

Giày dép Bắc-kỳ

Đèn diễn bỏ túi, và xách đi rọi.

Plies tại lò bên Tây mới gởi qua thật tốt.

Mền nỉ trắng và đồ thật lông trừu nhiều thứ.

Áo mưa caoutchouc và gabardine đủ cỡ.

Khuôn đồ hình, đồng hồ, đồ aluminium.

Ghế Thonet và các đồ tạp hoá v.v..

Giày dép thì có tiệm đóng tại Hànội, còn đồ tây thì mua thẳng các lò bên Pháp quốc, nên bán giá nhẹ.

Phạm-quang-Nghiêm

Commerçant, Ômôn

Buôn bán hơn 10 năm rồi, thật thà và rẻ hơn các nơi.

Làm Đại-lý hãng dầu lửa Asiatique.

Làm Đại-lý hãng rượu Bình-tây

Làm Đại-lý nhà thuốc tây Pharmacie Centrale.

Làm Đại-lý nhà bán hột xoàn J. Giuntoli.

Có trữ dầu săng *Shell*, dầu lửa hiệu con sò, dầu nhớt hiệu M. C. C.; đèn *TITO-LANDI*; đèn thắp dầu sáng có chạy dây như đèn điện; hàng *Tàu*, hàng *Bắc*; các thứ rượu Tây và đồ nữ trang đủ kiểu theo kiểm thời.

NAY KÍNH

Ít được vậy!!

TIỆM NAM-CHÂU KHÁCH-LẦU ở tại đường A-MI-RANH CUỘC-BE Saigon là nơi rất xứng đáng cho quí khách ở lục châu đến nghỉ. Mỗi mùi đều thanh-khiết phòng thơ rộng rãi cho mướn tính giá rẻ lắm. Nước tắm không hết.

Boy sốt sắn dễ sai biểu.

Chủ khoan-hòa sẵn lòng giúp quí khách trong mỗi đều sở cầu.

Thiết vậy. Quí vị đến nghỉ tiệm NAM-CHÂU đều được như ý cả.

LÂM-VĂN-[illegible]
Kính mời.

Muốn mua hàng hóa cho rẻ hãy tìm đến chỗ gốc

278 rue des Marins

Kính trình quí vị Lục-châu: Ngôi hàng chúng tôi mở ra được một năm nay chuyên rông nghề mua hàng hóa bên Pháp quốc về bán sỉ lại cho các tiệm buôn. Chúng tôi làm Đại lý hãng Lafayette và nhiều hãng khác bên Pháp quốc. Những hàng hóa của chúng tôi sẵi đây toàn là nơi các lò xưởng bên nước Pháp chớ chẳng phải mua của mấy tiệm nhỏ, vậy nên tự nhiên giá phải rẻ hơn các nơi.

Chúng tôi lại đứng trung gian người mua và người bán, món nào nơi đây không có thì chúng tôi mua giùm giá cũng nhẹ lại tính chút ít huê hồng mà thôi.

Vậy quí vị muốn sẵi món chi về bán lại xin đến chúng tôi, hoặc viết thơ hỏi giá cả hay là gởi kiểu hàng đến thì chúng tôi sẵn lòng hồi đáp.

Chúng tôi làm Đại-Lý tiệm Khánh-Ký; chụp hình rất tinh xảo và có bán các món về nghề chụp hình.

Nay kính
AU RBYKIL
278 Rue des Marins Cholon

Thay cũ đổi mới

[illegible]

Kính cáo

THI-THƠ'
Tiệm thợ Bạc
NGUYỄN-VĂN-THƠN
[illegible]
Nguyễn-văn-Chiêu
N° 13 rue Sabourdin Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyễn tiệm mấy trước của Nguyễn-văn-Chiêu đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơn [illegible] nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu hiện thời, những là: hoàn, chuỗi, tiền, chuỗi, bông tai, nhẫn, vòng đeo, hoàn cẳng, deo bông, nơ đầu, đồng chiếu v.v. Đồ thứ theo hiện-thời cũng nhơn giá [illegible].

Kính quí ông quí bà, muốn đóng món chi xin đến gặt đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà [illegible] cho hiện hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà đóng món chi thì tôi cũng gắt lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠN
Adresser 48, rue Sabourdin SAIGON

A. DENHOLM

N° 36-38, Rue Lefèbvre, N° 36-38

SAIGON

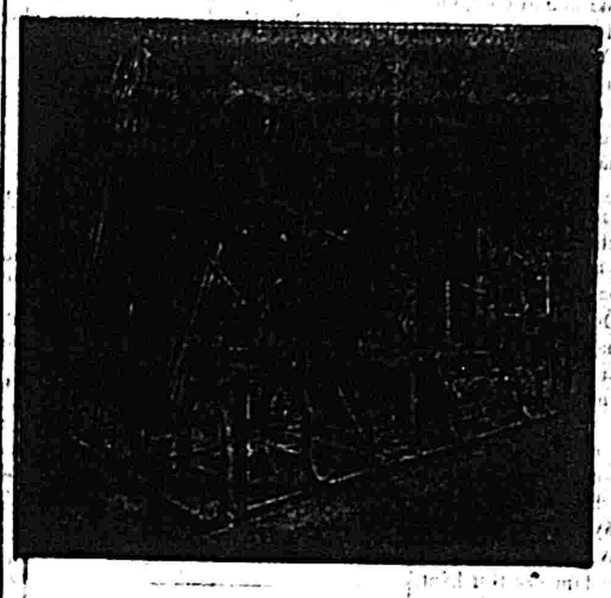

[illegible]

NGUYÊN GIÁN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRÂN KMERIE — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TEO NỒI SÔ-DE V. V. GIÁ PHẢI CHĂNG

MUA MỘT LẦN MỚI BIẾT

Thật vậy. Muốn biết tiệm nào bán rẻ phải có mua một lần mới biết được. Chúng tôi chẳng hề dám khoe khoan, song chúng tôi dám hứa chắc rằng tiệm chúng tôi vẫn bán rẻ hơn các nơi mà cách tiếp đãi quí khách cũng hết tình niềm nở.

Tại tiệm chúng tôi có bán đồng hồ CARILLON WESTMINSTER đã thô[illegible] Có bán máy hát xoàn và kiểm, đồ hiệu máy thật tốt, và có trữ đĩa hát nhiều bài bản. Cung có trữ nón Casque hiệu «COQ GAULOIS» [illegible] «FORME ANGLAISE» [illegible] nước, ly, và đồ Aluminium tốt lắm. Chúng tôi lại có trữ bán các thứ đèn [illegible] ký, chụp cẩm thạch, cao cổ, thấp cổ, có hoa li đa tây, có đồng hồ rẻ, đồng hồ tay, và trái quít, cạy rất đáng giá mấy mươi bán lẻ, mà có giấy bảo lảnh 5 năm.

Tiệm chúng tôi có làm Đại lý giày tây hiệu «ÔNG COP» là thứ giày của hãng Richard bán lúc trước, có đủ sơ mi, cols, régates, manchs, vớ tơ vớ cái, đủ các thứ màu, lại có nhiều thứ áo Pardessus cao su và gabardine, đã chắc mà lại rẻ nữa.

Tiệm chúng tôi có bán xe máy hiệu C A P, là thứ xe thiên hạ ưa dùng hơn hết, vì nó chắc mà nhẹ, và giá mỗi cái có 48$ thôi.

Chư tôn ở lục châu có dịp đến Saigon xin mời đến xem cửa hàng chúng tôi một lần cho biết, chúng tôi lấy làm hoan nghênh lắm. Và nếu muốn biết ở đâu bán rẻ xin cứ đến.

BAZAR PHAN-THANH-BIÊN
số 54 đường Viénot
giáp phố Chà bán vải ngan Chợ mới Saigon

TRAN-LONG

TIỆM ĐÓNG GHẾ MÁY
BOTINIER

Réparation des Raquettes

Rue Turc n° 14

SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi, vẫn có một nghề làm ghế máy thứ kiểu Hồng-kông, ghế dài, nghế dựng ghế ngồi, lớn có nhỏ có, đủ thứ, đóng rất khéo rất đẹp. Có sửa vợt máy, đã đánh trái lăng: giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi vui lòng tiếp đãi.

Trần Long. *Cần bạch.*

Duy-Xuân ấn quán

Tại đầu cầu sắt Sadec

Có in đủ các thứ thơ, tuồng, truyện, sách, bằng chữ Langsa và quốc-ngữ. Có in sổ bộ, các thứ giấy tờ về việc mua bán, các thứ danh thiếp, hạo thơ, thiệp tang thiệp mời đám cưới v.. v...

Có bán đủ các thứ giấy, viết, mực, bao thơ, ngòi viết, thước gạch, gôm, viết chì và đủ thứ sách vở cho học trò các trường đàng.

Mỗi món đều bán rẻ hơn các nhà in khác.

Duy-Xuân ấn-quán,
kính mời.

ÁI-TÌNH TIỂU-THUYẾT

GIỌT LỆ TƯƠNG-TƯ

Đoạn trường khách dịch thuật)

CHƯƠNG THỨ MƯỜI

Ấy ai chung sổ đoạn trường
Một thuyền một hội ta thương nhau cùng

(Tiếp theo)

Ngoài tường lá bay lác đác, trước thềm hồng rụng tơi bời, đứng trước lan-can nhìn ra, buồn-thảm một cách lạ-lùng, không biết mượn cái chi cho tiêu khiển đặng. Đương sắp cầm bút vịnh mấy câu thơ để tả tâm-sự của mình, thì bỗng nghe có tiếng người gõ cửa, con két treo tại cái lồng ở ngoài gian hoa đương đóo-đắt kêu «nhà có khách! nhà có khách!» Thị tỳ nghe tiếng chạy ra, thì thấy một người vú-già ở bên nhà chị Trí Quỳnh chạy lại, hơi thở hồng hộc, nói rằng: công tử nhà tôi đã tử trần hồi đêm qua rồi. Ta nghe nói thất-kinh hỏi rằng: châu ôi! Lại có việc như thế a Chị Trí Quỳnh kia bạc mạng cũng chẳng khác gì ta vậy. Nhơn hỏi người vú-già rằng: công tử nhà mọ mang bịnh đã bao lâu không nghe thấy nói mà đến đổi mất thế? Vú-già gạt nước mắt đáp rằng: tội nghiệp cho Công-tử tôi từ khi kết hôn với cô tội đến giờ, vợ-chồng thương yêu âu yếm nhau, suốt cả tháng cả năm không nghe thấy đều gì tiếng gì nặng nhọ, song chỉ vì đường sanh-nhai túng quẫn, nên công tử tôi phải long-đong nay đây mai đó, kiếm thế làm ăn, thành ra cái vui hội-ngộ thì ít, mà cái khổ biệt ly thì nhiều, năm nay công-tử tôi trở về, dẫu không có giàu-có chi cho lắm, song cũng dành dụm được một ít tư bổn, công tử tôi bèn nhứt định ở nhà, nói với cô tôi rằng: thôi, số nghèo làm chẳng nên giàu, dẫu bôn tẩu lâm cũng vô ích, mà thành ra vợ chồng mình dẫu lấy nhau, mà quanh năm suốt tháng, chỉ bên trông dẫu nọ bên chờ cuối kia, chẳng thà tử biệt, không chịu sanh ly, thôi thì từ nay tôi với mình dẫu no dẫu đói cũng ở nhà sớm tối có nhau, để hưởng lấy cái gia-đình lạc thú, chớ tôi nhứt định không đi đâu nữa. Ấy cái tình của vợ chồng thầy cô tôi đằm thắm là thế. Ngờ đâu trời xanh ghét bỏ, trẻ tạo éo le, vợ chồng đoàn tụ với nhau chưa được hai tháng, thì hôm trước đây công tử tôi bỗng mắc ngay một cái bịnh rất hiểm nghèo, không thang thuốc nào chữa kịp, chỉ trong ba ngày trời, bịnh càng thấy nguy cấp. Tới khi hấp hối còn cầm lấy tay cô tôi khóc mà bảo rằng: đôi ta duyên ngắn tình dài không ngờ đến nỗi thế nầy! Thôi, đã đến nỗi nầy, thì còn biết nói thế nào được nữa. Than ôi! Đời người là giấc mộng, người đời là người trong mộng, ngày nay tôi chết đi cũng chẳng tiếc gì, chỉ thương hại thay cho mình chiếc thân gôa bụa ở cõi trần hoàn nầy, tình vãnh ấy kể sao cho xiết! Thôi thì thôi! Tôi chết đi để lại gánh nặng cho mình, cha mẹ già còn đó, mình nên thay cho tôi mà sớm tối chăm nom, chớ đừng có nặng lòng thương nhớ quá mà chết theo tôi làm gì, sợ tội bất hiếu với cha mẹ. Thôi vài lời vĩnh quyết, tôi xin từ biệt mình một lần cuối cùng. Ngày nay thân thể của mình cũng chẳng khác gì chị Tú-lan, vậy mình nên đi lại đó mà chị em làm bạn với nhau cho vui. Công-tử tôi nói đến đây thì hơi thở đã mỏi, dành nằm im-lìm nhắm mắt mà yên giấc ngủ trăm năm. Cô tôi thì gục đầu xuống khóc đã không ra tiếng nữa, cả nhà đều khóc ầm lên. Cô tôi một hai chỉ toan đập đầu vào cột để chết theo, chúng tôi phải chạy đi nói với các bà con lối xóm đến nơi đó kiếm lời an ủi cô tôi, kẻo cô tôi chết mất. — Ta nghe nói thở dài than rằng: cái gì chớ cái đó thì ta đã nếm trải lắm rồi. Tội nghiệp cho chị Trí-Quỳnh là người thông minh hoạt bát, lại đương độ thanh niên, vậy mà cái nỗi đoạn tràng đã chẳng khác gì ta rồi! Nói đoạn, không kịp thay đồ mão, vội vàng cùng chị Vân cùng ngồi xe đi lại thăm. — Đến nơi chị thấy người nhà và đầy tớ đi lại rộn rịch, linh cữu để ở giữa nhà, chị Trí-Quỳnh nằm gục ở bên, dong quang thảm đạm, trông không còn cái gì là khí sắc con người, chị Phi Quỳnh thì ngồi ở bên khuyên giải, ngoài ra chị em cũng thấy tựu lại đông đủ cả, ai cũng ngắn dài giọt lệ tuôn rơi, và nhứt là ta lại càng đau đớn lắm, phần thì thương chị em, phần thì thương mình, người đoạn trường lại gặp cảnh đoạn trường, bất giác khóc ba lần và nằm phủ-phục xuống đất, chị em chạy lại lôi ta dậy; ta cũng rằng nhịn nỗi đau đớn lại mà nói với chị Trí Quỳnh rằng: em đừng nên mua sầu chác thảm quá đến thế, cho ốm gầy cái thân, chị phải biết rằng trong thế gian nầy không những một mình chị bạc mạng đâu! Chị Trí Quỳnh vì khóc lâu quá, nên sức đã mỏi, tiếng đã khan, chỉ thở rốc một hồi, rồi nghẹt ngào nói ra những câu rằng: thôi kiếp sống nầy không còn gì là sanh thú nữa, nào để đâu lão trời già kia lại ghét chị em ta đến thế? Ta gạt nước mắt nói rằng: chẳng qua là số phận cả, trời già kia đối với chị em mình, thương thì được nhờ, ghét thì phải chịu, chớ biết làm sao đây chớ? Trạch Dân (tên chồng nàng Trí Quỳnh) với Á-lang, hai người lúc nhỏ gần chơi bời với nhau, bây giờ gặp nhau ở dưới suối vàng, hẳn là tương cảm lắm! Duy chỉ còn có chị em mình thôi lại đây, cái nỗi thảm khổ không biết kể sao cho xiết. Ta đương rối tơi bời, nghe thấy trống kèn trống nổi lên làm lễ cử ai, các tân khách đều đương lo làm lễ nhập cửu, chị Trí Quỳnh vì đau lòng quá, ôm lấy thây chồng mà khóc mướt; ta nhớ lại khi Á-lang mất đi, ta cũng cùng một cái thảm trạng như thế, bây giờ nghĩ đến còn như phương-phất trông thấy ở trước mắt, trong lòng thương cảm quá, rồi thần-trí mơ-màng, không biết gì là gì nữa.

(Còn nữa)

Saigon Imprimerie du ĐÔNG-PHÁP THỜI-BÁO — TIRAGE: 5.000 ex. — *Le Gérant:* NGUYEN-KIM-ĐINH

NHỊ-THIÊN-DƯỜNG

DAI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. — CHOLON

Dây thép nói số 658 — Đánh dây thép chữ đề: Nhị-Thiên-Đường, Cholon

CÓ BÁN CÁC THỨ THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN, RẤT THẦN HIỆU NHƯ SAU NAY

PHỤ-QUẾ-BÁT-VỊ-HUỜN

Phàm con người mà thấy hỏa hòa bình thì ít hay sanh bịnh.

Bởi vậy cho nên phải dùng lục-vị là đỗ nhuận thủy Phụ-quế là vật bổ hỏa mà điều bổ chơn dương.

Vì cái máy sanh huợt đều do nơi trong hỏa, ở trong hai trái thận một điểm chơn dương gọi là mạng môn, tức là chỗ tướng hỏa ở mà gìn giữ lấy mạng người; cho nên người mà sanh yểu sống lâu, chết yểu, hoặc có thai cũng không đều do nơi mạng hỏa.

Thuốc nầy bổi bổ thân mạng chơn dương, giúp hỏa trợ tỳ, tiêu tăng ẩm thủy, thông trị chơn dương.

Những kẻ tinh huyết khô khan thường hay đau lưng mỏi cẳng, uống kém thủy mà sanh đàm rồi tỏa ra chứng ho, hoặc nhức đầu xây xẩm, ù tai lùng bùng, chiêm bao di-tinh khô cổ ráo lưỡi, đau nơi nhơn-trung, tanh xao vàng vọt, hoặc thân-thể ngứa ngáy sanh ra ghẻ nước vân vân, các chứng thảy đều dùng được.

Mỗi lần uống bốn chỉ nấu với nước muối mặn mằng.

Kị ăn cải trắng và những thứ lạnh lẽo ngưng trệ.

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cái nhãn hiệu ông Phật mập của tiệm Nhị-Thiên-Đường thì khỏi lầm đồ giả.

Mỗi hộp giá là . . . . 0$35.

ĐINH KHẤU LÝ TRUNG HOÀN

Thuốc hườn nầy chuyên trị nam phụ lão ấu, hàng trệ hỏa bất sanh, thổ dượng hư khí nhược; hay đau xốc hông, trạo trực muốn mửa tạng phủ bất điều ăn uống không tiêu; bịnh hậu khiếm bổ, mạng môn hỏa suy; tỳ hư vị yếu, đau bụng ỉa chảy; ăn uống chẳng ngon, hình thể mỏi mệt, ban đêm hay ho, ban ngày đàm nhiều; hoặc ăn uống quá độ mà sanh bịnh trướng hàng, hoặc ăn đồ lạnh lẽo sống sít ngưng trệ, rồi bất mãn; hoặc ẩm hàng tay chơn rung rẩy; hoặc nguồn khí bất điều, tinh-thần suy kém, v. v... thảy đều trị được.

Mỗi dùng nước gừng tươi mà nấu mà uống.

Xin tôn một lời là thuốc hườn nầy [illegible] phò dương; hễ uống mà được thương thì nguồn-khí điều hòa tinh thần hồi trương.

Xin tôn tâm gắn công tìm kiếm [illegible] thuốc hiệu cho thiệt tốt thiệt hay phối hiệp lại mà chế ra thứ thuốc hườn nầy, thiệt là công hiệu như thần, bá phát bá trúng.

Chư tôn đồ mua thì xin phải nhìn cho kỹ cái nhãn hiệu ông PHẬT kẻo lầm đồ giả.

THANH-TÂM NGƯU-HOÀNG-HUỜN

Thuốc nầy chủ trị nam phụ lão ấu, thần linh mê sảng đàm chặn hoặc trúng phong trúng khí bất tỉnh nhơn sự, ngậm miệng cắn răng, cón mắt lão lưng, tay chưn quíu rút, trúng thử phát nhiệt, ác khí xông nhằm phát cuồn nhảy nhót, giựt tay giựt chưn; nhẩu nhảo hồ hơn, long óc nhức đầu; xây xẩm tối mặt, nhức nhối cả mình; hoặc bị sơn phong chướng khí, đau thất ruột gan; phong đàm ngăn trệ, khí huất chẳng thông; thần hồn phách ám, năm ngủ chẳng yên v. v... Nhứt thiết các chứng bịnh nguy cấp phải dùng thuốc nầy; ấy là một thứ thuốc khởi tử hồi sanh, phò nguy cứu cấp, công hiệu như thần.

Hễ uống nó vào thì thanh tâm trừ đàm, dã thông cửu khiếu lại tiêu trừ các tích trệ khắc an nhiên.

Chỉ như con nít mà bịnh kinh phong, cảm mạo phát nhiệt, sanh bịnh dạ-đề, khó khè ọc sữa tích trệ đau bụng thảy đều dùng được.

Người lớn mỗi lần phải uống nửa hườn, như bịnh đau lâu phải uống gia bội; uống với nước gừng.

Con nít phải uống nửa hườn, nấu lá bạc-hà lấy nước cho uống với thuốc, hoặc hòa với sữa mẹ cho uống hoặc thoa nơi núm vú mà cho nó bú, hiệu nghiệm như thần.

Phương thuốc nầy tử được Tổ truyền đến nay, bổn đường hằng gia tâm nghiên cứu rồi chọn những thượng phẩm dược liệu tuân y theo phép chế ra mà làm hườn; uống chứng nào hay chứng nầy.

Kị ăn cá và rau cỏ sống sít lạnh lẽo và cũng kị đồ bằng sắt.

Đờn-bà có thai chẳng nên dùng

GIÁ

Hộp gồm 4 hườn.	.	1$00
» 2 »	. .	0 50
Hộp cây 4 »	. .	1 40
» 2 »	. .	0 70

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG TIÊU-THỰC-HOÀN

Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao tử, ăn không tiêu, hoặc ăn đồ sanh lãnh rất phiền, sanh ra bịnh no hơi, tích-tụ, bần thần, đau bụng, lâu ngày làm cho thân thể gầy mòn yếu đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc nầy dần dần khai vị tấn thực, trở nên tinh-thần khoái sảng, khí huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chí bửu có danh trong thiên hạ.

CÁCH DÙNG

Dùng với nước trà;
Mỗi ngày uống 2 lần;
Mỗi lần uống 2 hoàn;
Uống trước bữa ăn 15 phút đồng hồ

Giá mỗi hộp 10 hườn là : 0$50

AN-THAI-HUỜN

Thường người đàn bà có thai khí-huyết suy yếu, không thể giúp dưỡng thai nhi, thì hay sanh ra bịnh ụa, nhợn, (ác-trở) chóng mặt, bần thần, hễ nhẹ thì làm ra chứng tiểu sản, lạc sản, ấy cũng bởi khí huyết suy nhược vị khí chẳng hòa, làm cho thai nhi không an mà phải sanh những chứng bịnh hiểm nghèo, thậm chí không phương điều trị.

Bổn Đường nghiên cứu ra hoàn thuốc an thai nầy, cứu những bịnh kể trước đó xưa nay rất nhiều. Vậy những người đàn bà có thai nên phòng bị khi mơi có các chứng kể trên đây, cho khỏi lỗi đạo hòa sanh của trời đất, và dùng thuốc nầy trước khi có thai không lo đều chi bất trắc.

Cách dùng.— Mỗi lần uống 1 hoàn, sau khi 2 bữa ăn, uống với nước trà. Giá mỗi hộp 2 hườn là . . . 0$30

BẠCH TRƯỢC-CAO

Thuốc nầy để trị các chứng bịnh lậu: hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng, hoặc vàng, hoặc lậu kê, lậu huyết chảy ra dầm dề, cứ theo phép mà dùng thì hết lại trừ dặng các chứng bịnh độc.

Trị bạch đái hạ rất thần hiệu.— Kị thai.

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống ba lần, mỗi lần nống chừng 1 muỗng uống cà-phê. Cử ăn đồ chiên xào, cay nóng nầy, rượu cũng không nên uống.

Mỗi hộp giá là . . . 0$60

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM

Đường Pellerin môn bài số 142-144

SAIGON

Bổn hiệu chuyên việc sửa máy viết, tủ sắt đủ kiểu.

Rèn sắt bằng và các thứ kìm hài rất khéo lắm.

Sửa súng và đủ các thứ khí giới.

CHUYÊN NGHỀ — Mài dao lớn nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, dùng máy điện đổi mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vẽ tìm thường và đúng chữ.

RÈN GIƯỜNG SẮT VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUỀN-VIÊN LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa ngõ và rào sắt, sửa và rào sắt đủ kiểu đẹp rào mả.

Làm kiểu huê-mỹ và kiểu thường. Ống khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thâu-lôi (paratonnerre) chế tạo và sửa máy mác xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gởi đi Lục-tỉnh

Công việc làm kỹ lưỡng mà giá cả

TÂN TÀN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Vienne số 62 ngay chợ Saigon mới

HUỲNH-VĂN-NHƯNG, kế-nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểu thời; làm đã mau mà lại khéo lại có làm ở ấn triều có chứng bằng đồng xi niken (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị.

Làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement nghĩa là [illegible] tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH VĂN NHƯNG kính bạch.

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠN VÀ CẨN CỬA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

năm tạo năm 1900

Xưởng chánh tại LAITRIÊN (THUẬNKIỀU), [illegible]

Đường mới công thự [illegible]

TIỆM NGÀNH CÓ TRỮ ĐỒ MÓN

Tại Mỹtho đường mới công, mới bên thủ vô [illegible] Tại Cần-thơ đường mới công ngay cầu tàu chánh-trú. Tại Phnompenh [illegible] ngay Thái-bình; Tại Bangkok đường mới công, mới bên tàu.

Xưởng này có đóng nhà đủ thứ tốt, ghế, tủ, rương, cửa, đương [illegible] đóng [illegible] như: Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu [illegible] thiệt là tinh-xảo, không hề giá-cả. Bởi vì [illegible] quí vị bổn gia khách người về sự kỹ-càng chắc-chắn rất vừa lòng.

Kính mời quí khách đến xem cho rõ, hoặc muốn hỏi [illegible] theo ý, [illegible] bằng thấp [illegible] và hết sức tiền.

Nhà dây thép số 61 — NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laitrieu.

ĐỜN LÒA KIỂU MỚI

THẮP BẰNG DẦU LỬA

Đèn thắp, đèn đứng, đèn treo

Bán tại tiệm

TRẦN-QUANG-NGHIỆM

[illegible], *đường d'Espagne Saigon*

FABRIQUE DE CASQUE FANTAISIE

Vente en gros et en détail

GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE

TRẦN-DUY-BÌNH

42, Boulevard Charner :: SAIGON

—: —

TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ

Bán sỉ và bán lẻ

Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bản đồng và bản đá cẩm thạch

École NGUYỄN-VĂN-MÙI

DACTYLOGRAPHIE
COMPTABILITÉ-PRATIQUE

(Trường dạy đánh máy viết và biên-chép sổ sách nhà buôn)

10, Rue Martin des Pallières, 10
Face Gare Dakao. — SAIGON

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Luro môn bài 99 và 101

(Đất-hộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiểu, xe kéo, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn, có bán đèn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá tỉ bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiểu đèn tây, đồ bắt kê xe chiếc và xe song mã bằng da tây rất khéo và chắc, có bán yên cời, chuông đạp hai tiền, bình để thắp đèn khí đá theo xe. Sơn xe. — và sửa xe.

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-Hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi, trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần đóng món chi đa thiểu mua giúp làm ơn, thì tôi rất cám ơn hạ cố. Còn như quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hồi đáp.

Chủ nhơn cẩn khải.

Tiểu-thuyết

MŨI GƯƠM HIỆP KHÁCH

Dịch-giả: NAM KIỀU

HỒI THỨ 35

Tôi phủ Khai-phong tìm lấy kiếm

(Tiếp theo)

Võ-Chí kiếm thế đưa đẩy, nói rằng: thì ngài lấy vào đây chơi đã, đi đâu mà vội vàng thế?

Mã-Tuấn thấy nói vậy, thì chắc là bửu-kiếm của mình còn, bèn buông Võ-Chí ra, vào trong nhà ngồi chơi.

Mã-Tuấn hỏi rằng: lần trước tôi lại đây, gởi thanh kiếm lại cho bác, có dặn bác rằng căn phòng nầy cứ khóa kỹ để đó, chờ một vài năm khi tôi lại lấy kiếm, kẻ trả tiền mướn phòng lại cho bác, vậy mà sao bây giờ lại thấy mở trống ra thế nầy?

Võ-Chí đáp: không nói dấu gì ngài sau khi ngài đi rồi, phụ-thân mắc bịnh lâu ngày rồi chết, tiền thuốc thang đã tốn, tiền tổng-táng cúng-bộn, nhà-cửa làm ăn lại sa-sút, cùng túng quá phải, mượn đỡ đồ vàng-ý của ngài mà cầm có đi để lấy tiền ăn gạo.

— Không hề gì! Những đồ hành lý đồ nhứt áo-quần đồ-dùng, nhà ngươi vì túng tiền đem cầm cũng đi rồi thì thôi. Duy còn Thanh bửu kiếm đâu nhà ngươi giao lại cho ta là được rồi.

Võ-Chí thấy việc cần kíp đến nơi thì sợ hãi quá, chỉ lúng túng nói rằng: bửu-kiếm ở nơi kia, kia.. kia. Mã-Tuấn thì nóng ruột, muốn lấy thanh kiếm cho được, nên cứ nói riết mãi tới Võ-Chí thì sợ hãi luống cuống, trở đi trở lại chỉ có mấy tiếng kia.. kia.. kia.. Mã-Tuấn nóng đỏ mặt lên, nắm lấy đầu Võ-Chí dơ dao lên mà quát nạt rằng: tôi chỉ nói anh một câu rằng bửu kiếm của tôi anh để đâu thì đem ra trả cho tôi, mà sao anh cứ nói ấp ơ thế? Hay anh muốn sang đoạt chăng?

Võ-Chí không biết làm sao được, mặt thì tái mét đi, chơn tay thì run lẩy bẩy, lạy lia lạy lịa Mã-Tuấn mà nói rằng: hãm ngài tha tội cho, kiếm đã nhập kho phủ Khai-phong rồi!

Mã-Tuấn lại càng kinh ngạc, hét lớn lên rằng: làm sao bửu kiếm của ta mà lại nhập kho phủ Khai-phong?

Võ-Chí bèn đem đầu đuôi câu chuyện kể hết, rồi cứ lạy van rối mãi.

Mã-Tuấn hầm hầm mắng rằng: đồ chó chết! Tao giết mầy như giết con chó, chẳng kể số gì. Nhưng còn thanh bửu kiếm của tao thì làm sao lấy ra bây giờ?

Võ-Chí cứ việc lạy van, Mã-Tuấn cứ việc chửi rủa, hồi lâu Mã-Tuấn mới nghĩ ra rằng: bây giờ việc đã lỡ rồi, như thanh bửu kiếm của mình bị mất đã đành, lại còn anh chàng Lý-hoa-Mã kia khi không mà vương tội, nghĩ cũng ức nhỉ? Nhưng mà không nghe đến, không biết đến thì thôi, chớ đã nghe đến, đã biết đến thì cái tên Mã-Tuấn nầy chính là kẻ «giữa đường đầu thấy bất bằng mà tha!» có lẽ lại im đi thế nào được! Âu là ta cứ việc «liều mạng» đến nói ngay cho Lôi Tri-phủ rõ hết đầu đuôi, để giúp ngài phân xử cho khỏi oan ức người ta, mà may ra thanh bửu kiếm của ta cũng có thể trở về chủ cũ được.

Chủ-ý đã định bèn lỏ mắt nhìn Võ-Chí mà rằng: thôi tôi hãy gởi tội cho anh đó! Nói đoạn cấp đao nhảy qua nóc nhà đi thẳng.

Võ-Chí thấy Mã-Tuấn đi rồi, giờ lâu mới chào lưỡi nói rằng: cha! Mình phải một bữa chết khiếp, tưởng một hai rằng chết, chớ có ngờ đâu lại được sống đây!....

Nói về Mã-Tuấn chuyền qua nóc nhà tới trước cửa Phủ-nha, còn đương rình nghe lóng, coi cái phòng của Lôi Tri-Phủ ở chỗ nào, đoạn đi đến cái nhà phía bên đông, bỗng trông thấy ở trong có ngọn đèn leo lét, rồi lại nghe thấy có tiếng người than rằng: thiệt là khổ quá! Việc nầy không biết mình phải xử ra làm sao?.... Mã-Tuấn nghe tiếng mừng quá biết chắc rằng Lôi Tri-phủ ở đó bèn cả quyết đi vào.

HỒI THỨ 36

Hai việc án mạng đã rõ chơn tình

Lôi Tri Phủ đương ngồi dưới bóng đèn suy nghĩ, Mã-Tuấn gõ cửa bước vào, nói một cách tự nhiên rằng: hãm quan lớn, quan lớn muốn rõ việc án mạng ở nhà họ Cư thì cứ hỏi «Bươm bướm ngọc» là Mã-Tuấn đây nầy!

Lôi Tri-Phủ nghe thấy «Mã-Tuấn» dọi vào tai, sợ hãi hết vía, ngước đầu nhìn lên thì quả là Mã-Tuấn thiệt, liền vẫy rung và hỏi rằng: Mã-Tuấn! Có phải nhà ngươi định đến đây để hành thích ta đó phải chăng?

Mã-Tuấn rẩy tay, cười mà nói rằng: không! không! Tôi chỉ cốt đến đây để hầm với quan lớn một việc cơ mật đó thôi!

— Chẳng hay có việc cơ mật gì làm vậy?

Mã-Tuấn liền đem đầu đuôi câu chuyện kể ra.

Lôi Tri Phủ hỏi rằng: hiệp sĩ vì cớ gì mà biết được tường-tận làm vậy?

Mã-Tuấn hầm: tôi không dám nói mau, cái thanh kiếm mà Võ-Chí giết người đó chính là thanh kiếm của tôi vì năm trước tôi giết Mã công-tử rồi lại đầu thú, không tiện đeo kiếm bên mình, nên gởi lại nhà va, tối vừa rồi lại đòi kiếm, thì va cứ nói quanh, tôi nổi giận toan giết va, va mới sợ hãi mà bày tỏ chơn tình, cầu xin tôi tha cho. Tôi nghĩ vì nếu giết va đi, thì cái án-mạng nầy chắc là có kẻ hàm oan. Vậy nên tôi phải cội vàng đến hầm để Quan lớn rõ. Xin quan lớn mau mau bắt trị tội Võ-Chí mà tha cho Lý hoa Mã, và trả lại bửu kiếm cho tôi. Mã-Tuấn nầy quyết không khi nào lại giết những người không nên giết đâu!

(Còn nữa)